

Kovai su vėžiu - unikalus projektas

Irmanto Sidarevičiaus nuotr.

Viena blogiausių diagnozių sergant vėlyvųjų stadijų vėžiu - metastazių kauluose atsiradimas. Tuo tarpu gydymas, padedantis išvengti metastazių, Lietuvoje beveik neprieinamas.

 Aida VALINSKIENĖ
"Respublikos" žurnalistė

Metastazės - grėsmė gyvybei

Dažniausiai vėžys į kaulus išplita sergantiesiems krūties (73 proc.), prostatos (68 proc.) vėžiu bei dauginė mieloma (70-95 proc.).

Metastazėms pažeidus kaulus dėl kaulinio audinio pokyčių gali kilti skeleto komplikacijų, kurios pasireiškia kaulų lūžiais. Dažniausiai lūžta dubens ir kojų kaulai. Vadinas, žmogus nebegali tinkamai savimi pasirūpinti, tampa priklausomas nuo kitų. Be to, net iki 80 proc. pacientų, kuriems vėžys išplita į kaulus, jaučia stiprius kaulų skausmus. Jiems malšinti vartojami dideli kiekiai nuskausminamųjų.

► **PASIRINKIMAS.** Medikamentais užkirsti kelią kaulų lūžiams ekonominiu požiūriu daug naudingiau nei gydyti komplikacijas

Išplitusį vėžį, gydytojai pacientams skiria anksčiau - tik įtarus, kad pacientui gali kilti skeleto komplikacijų. Taip kaulų lūžių išvengiama arba jie atitolinami, nes kuo anksčiau skiriamas vaistas, tuo jo efektyvumas didesnis.

Anot Lietuvos medikų, užkirs-

Padės sutaupyti

Šiuo metu Lietuvoje yra 400-500 pacientų, kuriems reikalingas gydymas bisfosfonatais. Ir tik 60 jų gydomi naujos kartos vaistu. Be to, nėra garantijos, kad gydymui būtino vaisto pacientai gaus visada.

Gydytojai, suprasdami, kad dabartinė valstybės finansinė situacija neleidžia padidinti finansavimo ar keisti nusistovėjusios vaistų kompensavimo tvarkos, ieško sprendimų, kaip elgtis turint ribotas finansines galimybes ir ribotus vaisto išteklius. Dar pernai kartu su užsienio specialistais ir sveikatos apsaugos politikais buvo nuspręsta, kad Lietuvoje turėtų būti įgyvendintas projektas, kurio metu būtų išskirti tik tie pacientai, kuriems gydymas zoledrono rūgštimi turėtų didžiausią naudą. Nieko nelaukiant pradėta rengti bandomojo projekto metodika.

"Mūsų pirminis tikslas - išskirti tuos pacientus, kuriems yra nu-

statyti kauliniai pažeidimai ir jų gydymas zoledrono rūgštimi padėtų sumažinti kaulų komplikacijas", - aiškino A.Česas.

Anot gydytojo, šiuo projektu jaudomisi ir tokios šalys kaip Slovakija, Kroatija, nes tai būtų pirmasis tokio pobūdžio projektas Europoje. Su finansiniais sunkumais susiduriančioms valstybėms toks vaistų skyrimo modelis palankus tuo, kad jis nereikalauja papildomų lėšų vaistui pirkti, o tik padeda optimizuoti turimų išteklių panaudojimą.

Projektas būtų pradėtas dar šiemet, o baigtas 2011-aisiais. Jį įgyvendinant dalyvautų 300 pacientų. Visi jie būtų gydomi naujos kartos vaistu. Šiuo metu bandomojo projekto įgyvendinimo galimybes svarsto ligonių kasos. Anot Vaistų kompensavimo skyriaus vedėjos Kristinos Garuolienės, projektas vertinamas palankiai ir yra galimybė, kad jis bus patvirtintas.

► Mūsų tikslas - skirti gydymą tiems, kam jis veiksmingiausias

Dr. Alvydas ČESAS
Chemoterapeutas

Skeleto komplikacijos ne tik lemia negalią ir blogina pacientų gyvenimo kokybę. Joms atsiradus tampa sudėtinga tęsti specifinį antineoplastinį gydymą, todėl mažėja tokių pacientų išgyvenamumas.

Vaistai - ne visiems

Klinikiniais ir eksperimentiniais tyrimais patvirtinta, kad gydant su vėžiu susijusias skeleto komplikacijas veiksmingiausi yra bisfosfonatų grupės vaistai. Deja, rekomendacijose, kuriomis šandien vadovaujasi Lietuvos gydytojai, skirdami bisfosfonatus pacientams, nurodyta, jog šie medikamentai negali būti skiriami kaip pirmos eilės gydymas. Be to, vaistai skiriami tik atsiradus metastazių kauluose komplikacijoms ir kai kiti jų gydymo būdai - radioterapija bei skausmą mažinantys vaistai - nėra efektyvūs.

Tuo tarpu, kaip teigia medikai, kitose ES šalyse bisfosfonatų grupės vaistą zoledrono rūgštį, kuri yra tapusi standartu gydant į kau-

ti kelią kaulų lūžiams ir taip sumažinti jų dažnumą bei atitolinti pasireiškimą ekonominiu požiūriu yra daug naudingiau nei gydyti skeleto komplikacijas ir vykdyti socialinę pacientų adaptaciją.

Vis dėlto šiandien, kai finansavimas sveikatos sistemai nedidėja, skirti vaistą dar iki atsirandant lūžiams nėra galimybės.

Bisfosfonatai Lietuvoje nėra įtraukti į kompensuojamųjų vaistų sąrašą ir neperkami centralizuotai. Pagal šiuo metu galiojančią tvarką gydytojas, norėdamas skirti zoledrono rūgštį pacientui gydyti, turi pildyti prašymą ligonių kasoms.

"Prašymą patenkinus gydymas kompensuojamas, tačiau gydytojas įpareigotas ligonių kasoms teikti ataskaitas už vaisto sunaudojimą, - pasakojo chemoterapeutas dr. Alvydas Česas. - Taigi savaime suprantama, kad visos šios procedūros atima nemažai laiko. O turint omeny tai, kad už durų nuolat laukia pacientai, gydytojui tenka rinktis - prašymas ar konsultacija".

► Komentaras

Gediminas ŽIŽYS
Lietuvos sergančiųjų prostatos vėžiu draugijos prezidentas

Jau keletą metų kovojame dėl bisfosfonatų skyrimo pacientams tvarkos keitimo. Esu įsitikinęs, kad tokio projekto įgyvendinimas atvertų galimybes peržiūrėti dabar galiojančią vaistų skyrimo tvarką. Atrodė, kad jau nebebus įmanoma

pramušti sienos, kuria atsivėrė kompensuojamųjų vaistų komisija. Todėl itin džiugina, kad pagaliau kažkas šiuo klausimu vyksta. Manau, projektas pajudintų iš mirties taško sustabarėjusią vaistų kompensavimo sistemą, kurią būtina keisti. Pasitirimai gyvenantys žmonės už savo lėšas perka jiems taip reikalingą vaistą. Tačiau ką daryti tiems, kurie net nežino apie tokią galimybę, o kad ir žino, negali sau to leisti? Manau, šis projektas palengvintų pacientų dalią. Bent jau tų, kuriems gydymas vaistais būtinas kaip oras ir vanduo.